

Чернявський С. С.,
доктор юридичних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Національної академії внутрішніх справ

Чорноус Ю. М.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ОСОБЛИВОСТЯМ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ТАКТИКИ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ¹

Розслідування¹ злочинів пов'язане зі значними труднощами, оскільки з'ясування працівниками правоохоронних органів обставин вчинених злочинів здійснюється ретроспективно і, як правило, за умов значної протидії зацікавлених осіб на шляху до встановлення істини. У зв'язку із значенням особливо суттєвими і нагальними для сучасної юридичної науки є пошук та розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо оптимізації розслідування і розкриття злочинів. Із прийняттям у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) було значно розширено змагальні засади кримінального процесу на судових стадіях, що в свою чергу зумовлює потребу у знаннях та вміннях щодо застосування криміналістичної тактики у практичній діяльності не лише слідчими, але й прокурорами та захисниками. А тому вихід у світ підготовленого авторським колективом кафедри правосуддя юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка навчального посібника «Криміналістична тактика» є, безумовно, актуальним і сучасним.

¹ Криміналістична тактика : навч. посіб. / за ред. д-ра юрид. наук, проф. М. А. Погорецького та д-ра юрид. наук, доц. Д. Б. Сергеевої. – К. : Алерта, 2016. – 244 с.

Структура навчального посібника всебічно висвітлює програму навчальної дисципліни «Криміналістика» і складається з передмови, чотирьох глав, які, своєю чергою, поділяються на підрозділи, списку використаних та рекомендованих джерел. Водночас зі змісту рецензованого навчального посібника вбачається, що автори ставили за мету не просто викласти теоретичні положення криміналістичної тактики, але й намагалися у такій послідовності розкрити їх сутність, щоб, по-перше, доступно і лаконічно донести до аудиторії основи організації і тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, а, по-друге, оптимізувати застосування розроблених тактико-криміналістичних рекомендацій у повсякденній діяльності практикуючих юристів.

Неодмінною перевагою цього навчального посібника є логічність, простота та ясність викладення матеріалу. Автори дають чіткі визначення наукових термінів, які використовуються в його тексті, зокрема таких, як криміналістична тактика, планування розслідування, криміналістична версія, тактика захисту, тактика державного обвинувачення та ін. Це, своєю чергою, виключає термінологічну плутанину й можливість неоднозначного тлумачення використовуваних понять.

Оскільки охарактеризувати всі організаційно-тактичні засади досудового розслідування в одному навчально-науковому виданні не є можливим, авторський колектив зосередився на висвітленні основних загальних положень криміналістичної тактики, організаційних і тактичних аспектів провадження слідчих (розшукових) дій, особливостей тактики захисту та державного обвинувачення (тактичні аспекти діяльності прокурора на стадії судового розгляду). Окрему увагу автори приділили особливостям застосування психологічних знань при провадженні таких слідчих (розшукових) дій, як допит і пред'явлення для впізнання, а також організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Навчальний посібник має не лише теоретичне, але й практичне значення, оскільки в ньому містяться нові конструктивні пропозиції щодо організації й тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, а також тактичні рекомендації щодо оптимізації діяльності захисника на окремих стадіях кримінального провадження і прокурора на стадії судового розгляду.

З огляду на зазначене рецензоване навчальне видання буде корисним не тільки для студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів і викладачів спеціалізованих навчальних закладів СБ, МВС, ДПС України, для юридичних факультетів та вузів Міністерства освіти і науки України, а також для практичних працівників – оперативних співробітників, слідчих, прокурорів, суддів, адвокатів та ін., а також у системі підвищення їх кваліфікації.

Ураховуючи вищезазначене, є підстави констатувати, що рецензований навчальний посібник «Криміналістична тактика» за загальною редакцією М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої є оригінальним виданням, яке становить значний науковий інтерес, є актуальним і своєчасним, має практичну цінність, відповідає вимогам, що ставляться до подібних наукових робіт, і заслуговує на високу позитивну оцінку.

Пропонується навчальний посібник:

Криміналістична тактика:
навч. посіб. / за ред. д-ра юрид. наук,
проф. М. А. Погорецького та д-ра
юрид. наук, доц. Д. Б. Сергєєвої. –
К.: Алерта, 2016. – 244 с.

На підставі результатів аналізу наукових джерел з криміналістики, кримінального права і процесу, кримінології, психології, судової медицини та інших галузей знань, правових актів та матеріалів вітчизняної судово-слідчої практики в навчальному посібнику розкриваються теоретичні засади криміналістичної тактики, особливості організації й тактики окремих слідчих (розшукових) дій, надаються науково обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності досудового розслідування злочинів, що можуть бути використані як у навчальному процесі, так і в практичній діяльності суб'єктів кримінального провадження.

Адресований студентам, науковцям і практикам, а також тим, хто цікавиться проблемами кримінального процесу та криміналістики.